

O PREDSAVZATIACH, alebo: každý sa môže zmeniť

Predsavzatia vychádzajú z rozhodnutia niečo vykonat' voči druhým, alebo niečo zmeniť na sebe.

Tie prvé majú povahu plánovania činnosti, napr. v domácnosti, spoločnosti, alebo na pracovisku. Rodia sa vo chvíli, keď hodnotíme to, čo sme urobili, alebo čo máme urobiť. Ich cieľom je istá produktívna, výrobná činnosť. Majú viacmenej materiálny charakter.

Tie druhé sa týkajú vlastného, skôr osobného života a vlastnej premeny. Vedú k sebzdokonaľovaniu. Mohli by sme ich zameriť na viac oblastí.

Nakoľko naša existencia nie je možná bez fungujúceho tela, predsavzatia k jeho zachovaniu sa môžu týkať rozhodnutia nefajčiť, neviazať sa na častú konzumáciu alkoholu v akejkoľvek podobe, prehodnotiť spôsoby výživy a zbaviť sa jednotvárnosti (napr. častého konzumovania mäsa, tukov, prílišného solenia a sladenia) posilňovať telo fyzickou prácou, či pravidelným športovaním a pohybom na zdravom vzduchu, či v prírode. Zanedbávanie týchto faktorov telesného života môže viest' k jeho bolestnému prežívaniu a podstatnému skráteniu.

A pretože žijeme medzi ľuďmi, dôležité sú prehodnotenia našich vzťahov k nim a predsavzatia vedúce k vzájomnému porozumeniu, akými sú snaha byť tolerantným, pozorným, pomôcť iným (či už fyzicky, alebo duševne. Veľký význam tu má dôsledná rodičovská starostlivosť a vedenie mladých k dokonalosti.

A napokon sú tu úlohy voči vlastnej duši, akými sú účasť na verejnem kultúrnom a spoločenskom živote, čítanie kníh, dôsledný výber televíznych a rozhlasových programov a opustenie nezmyselných relácií, rozhovory o vlastnom duchovnom rozvoji.

Súlad tela, duše a ľudí, s ktorými žijeme sú základom nášho šťastia. Kristus povedal: Budte dokonalým ako je dokonalý váš nebeský Otec (Mt. 5,

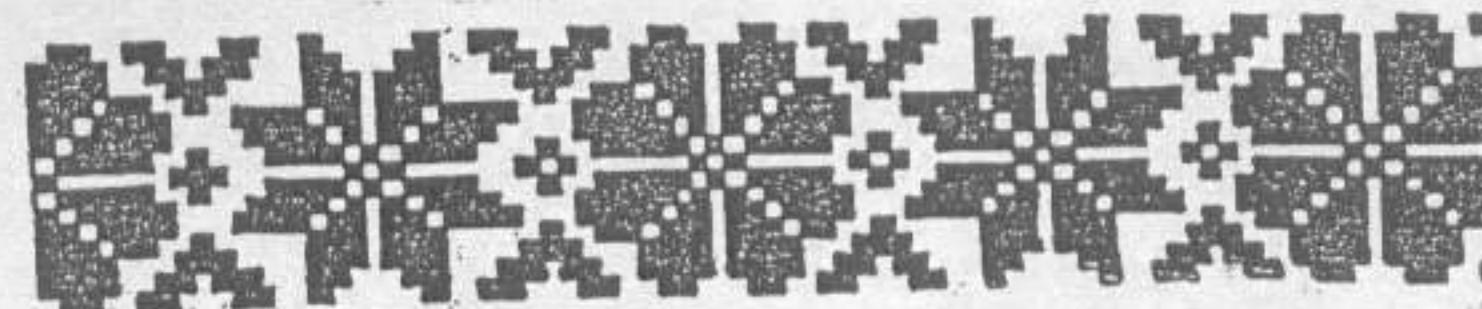
48). Cesta k dokonalosti je ťažká. Vyžaduje každodenné hodnotenie vlastného konania a na jeho základe prijímanie predsavzatí do krátkej i ďalekej budúcnosti. Bez sebahodnotenia, prijímania predsavzatí a kontroly ich plnenia to neide.

Koľko predsavzatí ľudia už poprijíimali: na Nový rok, v čase narodenín, ukončenia štúdia! Ako často odkladali ich splnenie a nakoniec ich ani nedodržali. Koľkí z toho, o čom hovoríme, podcenili! A koľkí ani nerozmýšľajú o sebe, žijú len tak, zo dňa na deň, prázdro, alebo ešte horšie: ničia svoje telo, zanedbávajú vzťahy k druhým, alebo zo závisti konajú úmyselné zlo a sami sa tým stávajú neštastnými. To viedie k ochromeniu ich tela a predčasnému odchodu zo života. A predsa sú aj takí, ktorí zápasia so sebou, prekonávajú sa a smerujú k istej dokonalosti.

Ked' vidia, aký je svet okolo nich, nemusia byť šťastní. Ale vytvorili veľké diela: postavili domy, vychovali dobré deti a žijú plnohodnotným životom. A to im dáva právo spokojne odísť z tohto sveta. To preto, že usilovali o mûdre naplnenie času, ktorý im bol daný pre život na tejto Zemi. Ale vždy ostávajú otvorené cestičky pre ďalsie zdokonaľovanie sa. Každý sa môže zmeniť, ak sa neuspokojí s tým, čo je, ak chce. A ak je slabý, môže vyhľadať pomoc u druhých, ktorí mu nedovolia padnúť.

*** *** ***

Pekne o tom píše Anton Hlinka v knihe: KAŽDÝ SA MOŽE ZMENIŤ, ktorú vydalo vydavateľstvo Don Bosco v Bratislave r. 1994.

JAZYKOVÉ OKIENKO, alebo okienko o jazyku

Čo raz z úst vypustíš, to ani štyrma koňami naspäť nevtiahneš.

Štebocú si ako lastovičky.

Kto tam bude jeho kotkodákanie počúvať!

Ten má v hlave hlúby, čo zvie hned' vytrúbi.

Jazyk je bez kostí, ale kosti láme.

Never všetkému, čo počuješ, a nehovor všetku, čo myslíš!

Hovorit' striebro, mlčať zlato.

Nevítaj, rozštiepiš!

Bojazlivý pes viac šteká, ako hryzie.

Horské celky obklopujúce našu obec

ŽIAR

Horský chrbát, ktorý je medzi Revúckou a Ludrovskou dolinou, sa od severu (od Ostrého) na juh postupne zvyšuje až po Červenú Maguru, ktorej dosahuje výšku 1298 m a potom opäť postupne klesá a otáča sa na západ cez Homôlku k masívu Žiaru. Ten dosahuje výšku 1007 m.

Medzi západným výbežkom Červenej Magury a Žiarom je Hlavácka dolina. Preteká ňou potok Strelovec. Má dve zdrojnice: jedna ide spod Červenej Magury a druhá (južná) spod sedla pod Homôlkou. Z tohoto sedla na juh ide hlboká dolinka Do luhov k začiatku Liptovskej Lúznej. Práve dolinka južnej zdrojnice Strelovcu a dolinky Do luhov oddeľujú masív Žiaru.

Masív Žiaru má veľmi malú členitosť. Na juhozápade z neho vystupuje po nehlbokom sedle výbežok Prievalca (o výške 651 m) a na severozápade výbežok Nad Košariskom. Za Prievalcom je plytká a strmá Borová dolinka a dolinka, z ktorej ide malý potôčik padajúci cez dva skalné prahy ako vodopády, ktorý sa potom stráca v pôde. Pokračuje ako dolinka Kde zo skaly voda padá. Svaly Žiaru

medzi Prievalcom a Hlaváckym sú odlesnené a mierne sa skláňajú. Tvoria obrábanú pôdu Po d Prievalcom kedysi stála strážna veža, turňa, a lány za ňou sa volajú Za Túrňou. Po nich nasleduje Kobylá a zo Dolinkou pod vodopádmi idú až k Hlaváckemu Košariská..

Na severe do Hlaváckeho ústia dolinky, jedna hned za výbežkom Nad košariskami, a druhá o niečo ďalej, obe nepomenované, ďalšia zvaná Pri bráne. Všetky sú pokryté hlbokými lesmi. Dolina Hlaváckeho predstavuje prekrásny kút našej prírody. V minulosti na svahoch Červenej Magury hľadali železné rudy a vybudovali kutaciu štôlňu.

Na juhu k Liptovskej Osade vedie spod Žiaru plytká dolina Záprava a zo sedla medzi Žiarom a Homôľkou Hlboká dolina.

Po geologickej stránke je Žiar budovaný triasovými dolomitmi. Tieto sa ťažili akostavebný materiál v lomoch za Prievalcom, pod Žiarskymi skalami a v Tiešňavách, cez ktoré preteká potok Lúžňanka, oddeľujúci Žiar od horskej skupiny Vahanky. Dolomity vystupujú na povrch aj v Žiarskych skalách, ktoré tvoria kulisy brál a sú prírodnou rezerváciou. Možno ich nájsť aj v podobne skalného poľa na samom vrchole Žiaru. Spod dolomitov vystupujú vyerodované vrstvy triasových jemných pieskovcov a ilovitých bridlíc v dolinke ľavej zdrojnice Strelovcu a Hlbokej.

V sedle medzi Žiarom a Prievalcom je viditeľná okrúhla (dnes zasypaná) jama. Je to bývalú vlčia jama, do ktorej naši predkovia lovili vlkov tiahnúcich do dediny. Na ňu sa viaže povest o cigáňovi, ktorý šiel v noci z Bieleho Potoka zo zábavy s basou a spadol do nej k vlkovi. Zachránilo ho len to, že vlkovi občas zatiahol slákom po base a vylúdil „hrozivý tón“. Ráno ho ľudia oslobodili.

Mierne svahy Žiaru Za Túrňou a na Košariskách na povrchu s obrábanou pôdou, majú geologický podklad z naplavených treťohorných sedimentov. Končia diluviálnymi terasami, ktoré sa prudko zvažujú do nivy rieky Revúcej. Pokryté sú leštinami.

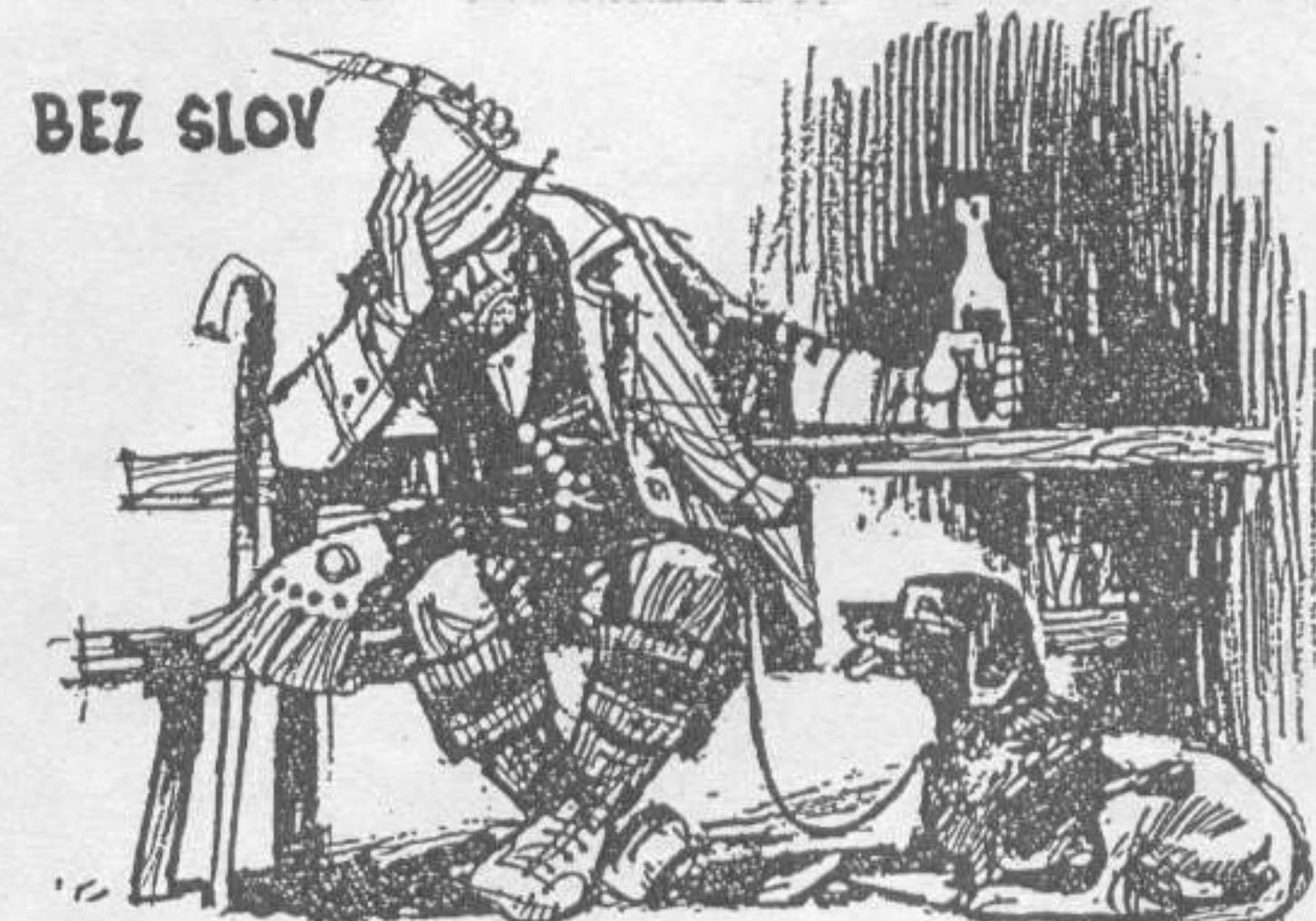
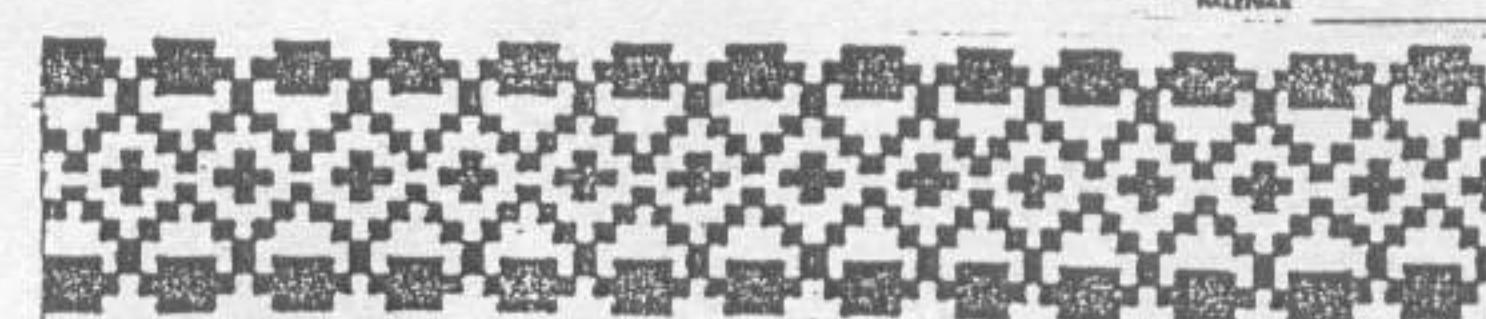
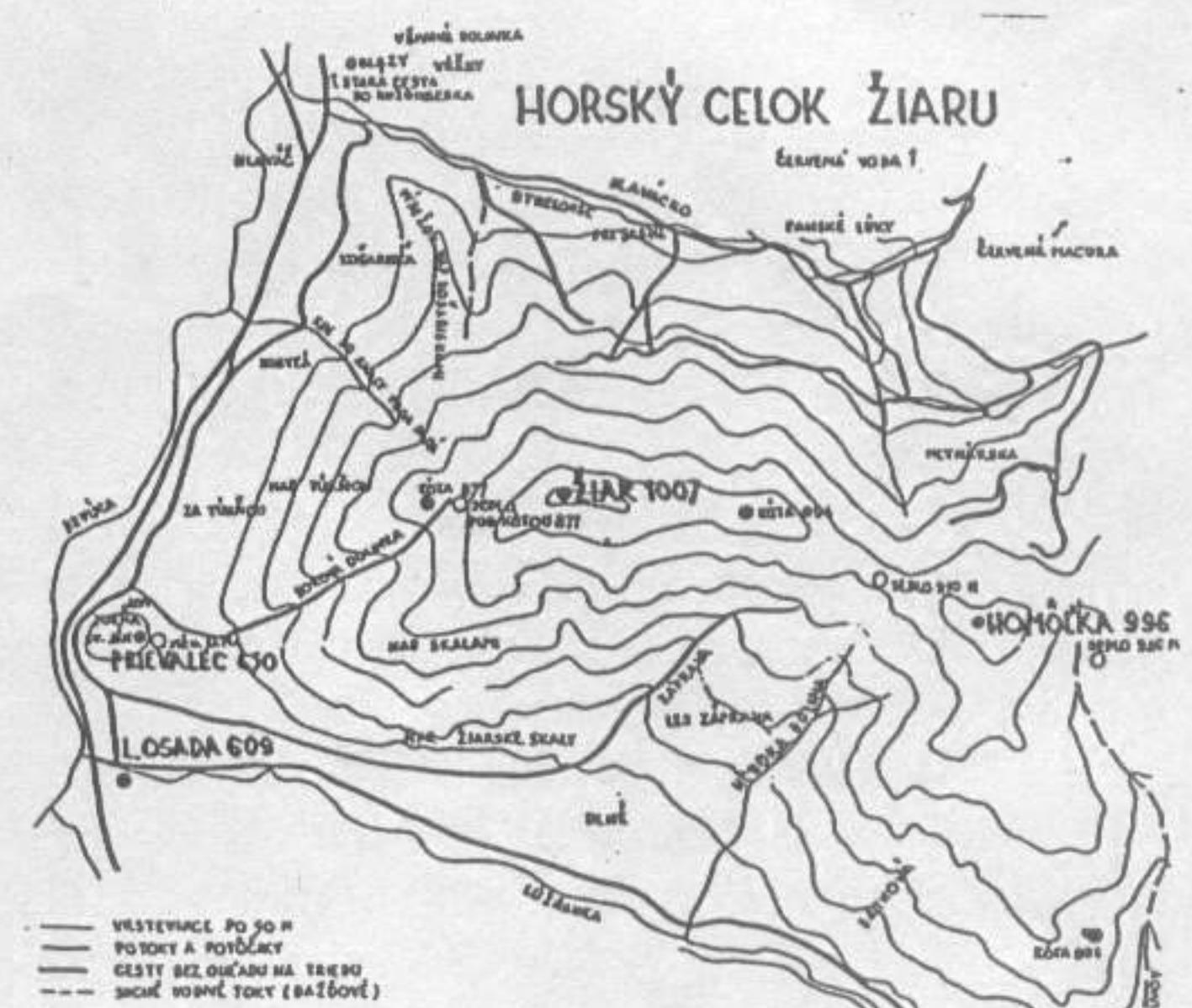
Žiar je pokrytý zmiešaným lesom s prevahou smreka. Les Zápravy bol tiež opradený povesťami. Tam na sv.Jána Krstiteľa kvitla papraď, ktorej kvet otváral poklady Zeme. Na skalách rastie vzácny a zákonom chránený poniklec slovenský, plamienok alpský, prvosienka holá (aurikula), konvalinky a ďalšie vzácne botanické druhy. Na západných svahoch kedysi kvitli skupinky črevičníka papučky (ktoré sme volali čižmičkami) a konvaliniek. V doline Hlaváckeho kvitnú prvosienky pomúčené (ľudove zvané žabacie očká), ktoré pre meliorovaním pokrýval doslova celú Poštárku, a žltohlav európsky . Ale aj iné. Žiar je doslova botanickým rajom našej obce.

Žiar sa na juh prudko zvažuje do kotliny L.Osady a pre Tišňavami svahové sedimenty končia diluviálnymi terasami.

Je na škodu veci, že vrchol Žiaru nie je holý. Mohol by byť cieľom rodinných výletov, odkiaľ by bol prekrásny výhľad do široká-ďaleka: na Prašivú a jej predhoria, Zvolen, Veľkú Fatru a Chočské vrchy. Možno aj na Západné Tatry.

Hore Hlaváckym viedie cesta, ktorá sa v závere doliny vetví. Jedna vetva ide popod Červenú Maguru a končí slepo, druhá vetva sa ďalej delí a jedna cesta ide popod Žiar a končí tiež slepo, druhá ide do sedla za Homôškou a z neho potom hlbokým závozom k nižnému koncu Lúznej. Okolo masívu ide okružný, málo udržiavaný chodník, ktorý môže byť cieľom 4-6 hodinových výletov proti astme, kašľu, krpateniu svalov, na posilnenie srdca a uľahčenie duši v tiesni a pred stresom z primitívnych televíznych správ a relácií. Ale najmä na posilnenie rodinných pút, ktoré sa tak katastrofálne natrhávajú. Okrem toho vedú z Borovej dolinky ponad Revúcku ešte dva chodníky: jeden (vyššie) k vodopádom a nad Košariská, a druhú tesne ponad polia.

Kto dôverne spozná Žiar, zamiluje sa doň a povie si: je naozaj možné, že práve Osade dal Boh taký krásny kus svojej Zeme?

DISCIPLÍNA V TELEVÍZII

Televízia ako kultúrna inštitúcia by mala plniť nielen zábavnú, ale aj výchovnú funkciu. Jedným z cieľov výchovy je aj výchova k presnosti a presnosť je požiadavkou disciplíny. Televízia by mala ísť v tomto smere príkladom. Mala by presne začínať programované čísla, aby sa aj poslucháči učili presne pristupovať k zapnutiu zvoleného programu. Televízia, najmä komerčná, je od tohto prístupu veľmi ďaleko. Reklama, ktorou zahľadujú čas diváka posúva začiatok vysielania programovej relácie aj o 10 minút. Ak si na to zvyknete a niekedy si svoju zvolenú reláciu zapnete o tých 10 minút neskôr, prišli ste o jej začiatok. A tak si môžete zanadávať od srdca. Na koho? Nuž, na šéfa televízie!

A potom takto vychovaní, aj my tak konáme. TV nás vedie k tomu, že napr. dohodnutý čas stretnutia a dané slovo bývajú pre nás nezáväzné. A ešte nás aj učí mrzko nadávať! Ešteže autobusy nás vedú k presnosti a osobnej disciplíne!

Inou vecou je reklama v prestávkach filmov. Tá slúži na odskočenie si, urobenie kávičky, alebo na umytie riadu. Len nie na vypočutie si propagácie výrobkov. A keď, tak aj po neustálych opakovaniach reklám, nevieme o čom trop bolo. Vieme len, že Taster ide po Madone, Madona po ... ale prečo, to naozaj neviem! Ozaj, nemohol by ísť divák po riaditeľovi televízie? A s dobrou dlhou palicou?

Nuž čo? Tak je náš život! Nebyť tých kiksov, ani by sme sa nemali na čom baviť! Ale, nie je to gogoľovský smiech cez slzy?

NEZAMESTNANOSŤ

V LIPTOVSKÉJ OSADE K 31. 12. 2004

Ku koncu roku 2004 dosiahol počet nezamestnaných u nás 119, z toho bolo 62 mužov a 57 žien. Všetkým týmto vypláca Sociálna poisťovňa dávky v hmotnej nûdzi. Zaujímavé je, že z tohto počtu je 50 uchádzačov o zamestnanie menej ako 6 mesiacov, teda čerstvých nezamestnaných, 14 do 1 roka, 29 do 2 rokov a 26 viac ako 2 roky.

Čím vyššie vzdelanie majú nezamestnaní, tým menej je na podpore. So základným vzdelaním je ich 32, vyučených 55 a so stredným odborným vzdelaním bez maturity 15 a s maturitou 16.

O zamestnanie sa podľa pracovného zaradenia uchádza 9 pracovníkov s kvalifikáciou pre tretí sektor, 12 pre služby a obchod, 13

pre poľnohospodárstvo, 22 pre rôzne robotnícke profesie a 62 robotníkov a nekvalifikovaných.

Zdá sa, že keď porovnáme počet občanov sp základným vzdelaním a tzv. vyučených (87) s počtom občanov nekvalifikovaných a robotníkov (84), obe kritériá sa zhodujú. Čím je nižšie vzdelanie a kvalifikácia občanov, tým je väčšia ich nezamestnanosť.

V percentoch vyjadrené, z približne 841 tzv. ekonomicky aktívnych občanov 119 nezamestnaní tvoria 14 %. V porovnaní s obdobím sčítania ľudu r. 2001, kedy bolo 152 nezamestnaných, t.j. 18,1 %, zamestnanosť sa zvýšila. Aj napriek tomu je nezamestnanosť v obci, ktorá patrí do jedného z najpriemyselnnejších okresov Slovenska, veľmi vysoká. V obci je 496 domácností. Na každú štvrtú domácnosť pripadá jeden nezamestnaný. Ak odrátame domácnosti dôchodcov, potom tento podiel je ešte vyšší.

Podľa údajov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku

Náš domov číslo 1 / 2005

Strana 3

Kapitolka z dejín obce:

OSLOBODENIE OBCE

Posledné marcové a prvé aprílové dni roku 1945 znamenali ore Liptovskú Osadu prechod frontu. V tom čase bolo u nás akési vojenské vákuum. Nemci opustili obec a z oblasti Hiadeľského sedla k nám prichádzali prvé vojenské jednotky Červenej armády. Naša dolina bola označená ako DOLINA PARTIZÁNOV.

27. marca smerovala do L.Osadu trestná výprava, ktorá mala vypáliť dedinu a zlikvidovať občanov. Vojenské jednotky Červenej armády túto výpravu rozprášili. V zápäti bola vyslaná k nám nová výprava. Omnoho silnejšia. Bola podporovaná tankami. Ruski vojaci rýchlo opúšťali obec. Jeden z nich sa skryl za rohom starej budovy lesnej správy a mal hodéním balíka granátov zlikvidoval blížiaci sa tank. No tento z kanóna vopred vystrelil do budovy bývalého obecného úradu a vyletené dvere vojaka zabili. Druhého zastrelili pri moste na Lúžňanskej strane..

Nemci obsadili dedinu a sústredili 70 občanov za účelom odstrelenia. Len zásluhou farára Vaverčáka a ruských vojakov, ktorí padli sa poprava neuskutočnila. Horela časť obce Pod cestou a Krivý kút. Obec obsadili na 8 dní nemeckí a maďarski vojaci. Veľká noc 1945 bola najsmutnejšou v dejinách obce.

No, Červená armáda sa pohla od Hiadeľského sedla a v bojoch spojených s bombardovaním 4. apríla oslobodila Liptovskú Osadu.

Do obce vstúpili ruskí a rumunskí vojaci. Ľudia, ktorí sa ukrývali v dolinách pri obci, sa vrátili domov k svojmu tradičnému životu. Po krátkom čase, asi začiatkom mája, ruské vojská opustili obec.

S úctou si spomíname na obete 2. svetovej vojny.

OPRAVA

V predchádzajúcim čísle Nášho domova sme sa v článku O ŠLÁTOVCOCH dopustili chyby.

V 5. odseku má byť: Tretí syn Štefan so Žofiou Čírikovou mal syna Vendelína, ktorý dal život Emilovi a Rudolfovi. Ostatnú časť odseku si podčiarknite.

Vo 4. odseku opravte jeho koniec takto: S Annou Geršňovou jedno a to Alojziu, ktorá sa vydala za Juraja Kurilla.

V 3. odseku k 1, vete pridajte za Ondreja „a Štefana“ 2. vetu opravte takto: Ján sa oženil s Máriou Šiculiakovou (* 1876). Odsek doplňte o text z 5. odseku, ktorý ste podčiarkli a čítajte ho takto: Štefan mal s Magdou Drozdíkovou..... K menám jeho synov pridajte ešte Jána.

Prepáčte, článok sme šili horúcou ihlou. S Vendelínom a Štefanom sme to nemali ešte jasné. Ale toto by už malo byť dobre!

Osadské rody:

ĎURICOVSKÝ ROD

O rode máme pomerne dobré informácie. Za prarodičov môžeme považovať Matúša a Dorotu Ďuricovcov, narodených okolo roku 1740, ktorí prišli do Liptovskej Osady pravdepodobne okolo roku 1770 aj so synom Matejom (* asi roku 1761) a Jánom (* asi roku 1762). Keď sa usadili, narodili sa im tu v rokoch 1772-93 3 dievčatá a potom syn Pavol, Andrej I. a II., o osude ktorých nič nevieme.

Syn Matej si vzal za manželku istú Zuzanu, s ktorou mal 22. 4. 1781 syna Matúša a asi r. 1785 syna Jána.

Syn Mateja a Zuzany, Matúš, s istou Máriou mal v rokoch 1807-26 10 detí. Pri súpise obyvateľov v roku 1825 sa uvádzajú ako žijúci: rodičia Matúš a Mária, a deti Mária, Matúš, Anna, Zuzana, Ján, Žofia a Martin I. Z nich si založil rodinu Matúš (* 23. 8. 1810), ktorý s Annou Čírikovou mal 3 deti, z nich najmladšieho Juraja. Juraj s Annou Kľubicovou mal roku 1859 syna Juraja, ktorý zomrel 22. 3. 1863, roku 1870 mŕtvo narodené dieťa, potom syna Jána, ktorý zomrel ako 21-ročný mládenec a 10. 7. 1873 Štefana, ktorý bol staršej generácií známy ako obecný sluha, boženík, a po ňom dcéru Máriu (* 1879 a + 17. 8. 1881).

Dcéra Márie Anna bola slobodnou matkou a mala syna Mateja (18. 2. 1839), o ktorom viac nič nevieme. Nič nevieme ani ostatných deťoch Matúša.

Syn Mateja a Zuzany Ján (* asi roku 1785) sa oženil s istou Dorotou. S ňou sa mu narodilo 7 detí. Aj jeho rodina sa v súpise obyvateľov z roku 1825 spomína. Mal však samé dievčatá. A roku 1825 sa ako žijúce spomínajú ešte 4. Posledná, Žofia II., sa narodila po súpise. Z týchto dievčat Mária bola slobodnou matkou a 5. 2. 1836 porodila syna Mateja, ktorý asi zomrel, lebo matriky ho ďalej nespomínajú.

Druhý syn praotca Matúša, s ktorým tento prišiel do Liptovskej Osady, bol Ján (* 1762). Ten sa oženil s istou Zuzanou. Mal s ňou 3 deti: dievča, syna Ondreja a dievča. Syn Ondrej mal 2 ženy: Máriu (* 1790) a Annu (* 1795). Od 1. ženy, Márie, sa narodil syn Matej (r. 1813), ktorý mal s istou Annou 5. 12. 1833 syna Štefana. Od druhej ženy mal syna Pavla a ešte ďalších chlapcov. Pavol a Ondrej sa s rodinou v súpis obyvateľov z roku 1825 spomínajú Pavol (* 28. 1. 1815) sa oženil so Zuzanou Čírikovou (* 10. 8. 1811 a + 21. 2. 1882 v 62. roku života). Zuzana r. Číriková porodila 19. 12. 1840 syna

Ondreja. Brat Matúš, ktorý sa v súpise obyvateľov spomína, a ďalší bratia: Ondrej a Ján, narodení ešte pre rok 1825, neskôr zomreli, alebo sa odstáhovali. Poslední z Ondrejovej vetvy: Štefan (* 5. 12. 1833) a Ondrej (* 19. 12. 1840) sa v matrikách ďalej neuvádzajú

*****
Jediným pokračovateľom rodu Ďurica ostal teda Štefan, narodený 10. 7. 1873.

Štefan založil mohutnú rodinu, ktorá prežila dodnes. Jeho dcéra Magdaléna sa vydala za Karola Nemsilu, syn Štefan s istou Julianou mal prekrásnu dcéru Eržiku a adoptoval si ešte Annu. Obe boli bezdetné. Dcéra Anna sa vydala za Henricha Mráza, s ktorým mala syna Henricha. Emília si vzala istého Píksu z Poľska, za ktorým odišla do jeho vlasti. Pavlína sa vydala za Pavla Veselovského a narodil sa im syn Mettod, ktorý mal s Magdalénou Poliakovou 3 chlapcov a dcéra Valéria, ktorá so Zoltánom Fukasom mala dve deti: Miroslavu Fukasovú, ktorá sa vydala za Felixa Málika, a Ivana Fukasa, ktorý si vzal Máriu Glebovú. Obaja majú svoje rodiny. Alojzia Ďuricová si ako druhá manželka vzala Jána Vlniešku, s ktorým lala medzi nami žijúceho syna Juraja Vlniešku. Najmladší syn Teofil (* 20. 12. 1912) s Magdalénou Šomegovou mal 3 deti: Dominika Ďuricu, Blaženu, vydatú za Jána Málika a Mariána Ďuricu. Všetci majú svoje rodiny.

*****
Keď si záujemci o rod urobia na základe tohto textu náčrtok jeho členenia, dostanú jasný obraz o vývoji rodu. Tento si z priestorových dôvodov na stránkach nášho časopisu nemôžeme dovoliť.

ČLENOVIA A PRIAZNIVCI MATICE SLOVENSKEJ !

DARUJTE 2% DANE KTORÚ STE ZAPLATILI R. 2004 MATIČNEJ NADÁCII

POKY K POUKAZOVANIU, TLAČIVÁ
VYHĽAŠENIA A POTVRDENÍ O ZAPLA-
TENÍ DANE Vám poskytne E.ŠÍPKA

NÁŠ DOMOV

Časopis Obecného úradu v Liptovskej Osade.

I. číslo 22. ročníka (2005), v poradí 76. číslo. Vyšlo k 1.3.2005.

Zodpovedný redaktor: Doc.Dr.Emil Šípk, CSc